

Зарубіжні авторські зібрання

Абрагам Грейс
MERRITT

**ОБЛИЦЦЯ
ОБЛИЧЧІ
В БЕЗОДНІ**

Харків
«ФОЛІО»
2025

Розділ 1
СУАРРА

Ніколас Грейдон зустрівся зі Старретом в Огайо. Тобто Старрет знайшов його там. Грейдон чув про довготелесого авантюриста зі Заходу, але раніше їхні шляхи ніколи не перетиналися. Тож він із жвавим зацікавленням відчинив двері відвідувачеві.

Старрет одразу ж перейшов до справи. Чи знає дослідник легенду про караван зі скарбами, який віз Пісарро як викуп за Інку Атауальпа? Провідники каравану, почувши про вбивство свого монарха м'ясником-конкістадором, сховали скарб десь у глушині Анд.

Грейдон чув цю історію вже сотні разів, та навіть уже думав про пошуки скарбів. Так і сказав. Старрет кивнув.

— Я знаю, де вони, — заявив він.

Молодик засміявся.

Зрештою, Старрет його переконав, принаймні в тому, що варто пошукати.

Грейдону цей велетень сподобався. Була в ньому якась грубувато-добродушна прямота, що дозволяла не помічати сліди жорстокості в погляді й обрисах рота. Старрет повідомив, що з ним будуть іще двоє, обоє — його давні товариші. Грейдон спитав, чому вони вибрали його. Старрет відповів, не криючись: бо саме він здатен оплатити експедиційні витрати. А скарби розділять порівну. Та якщо нічого не знайдуть, Грейдон — першокласний геолог, а район, куди вони вирушають,

багатий на корисні копалини. Й дослідник, безперечно, зробить важливі відкриття, які вони зможуть з вигодою продати.

Ґрейдон замислився. Жодних замовлень у нього не було. Йому щойно виповнилося тридцять чотири, а після закінчення Гарвардської вищої геологічної школи одинадцять років тому в нього жодного разу не було справжньої відпустки. Такі витрати може собі дозволити. Якщо нічого не знайдуть, принаймні буде цікаво.

Він познайомився з двома товаришами Старрета: Сомсом — здорованем, похмурим, досвідченим янкі, і Данкре — цинічним і кумедним маленьким французом. Вони склали угоду, і Ґрейдон її підписав.

Залізницею дісталися Серро-де-Паско — це було найближче місто до тієї дикої місцевості, з якої починався їхній шлях. За тиждень мандрівники в супроводі восьми осликів і шістьох погоничів або носіїв вже перебували серед хаосу гірських шпилів, між якими, як вказувала мапа Старрета, й пролягав їхній маршрут.

Саме ця мапа переконала Ґрейдона. Не пергамент, а аркуш тонкого золота, майже такий же гнучкий. Старрет витягнув його з маленької золотої рурки стародавньої роботи і розгорнув. Ґрейдон зазирнув і не побачив на аркуші жодної мапи, взагалі жодного зображення. Тоді Старрет повернув його під кутом, і стали чітко проглядатися лінії.

Це був чудовий приклад картографії. По суті, це не мапа, а радше рисунок. Тут і там є цікаві знаки; за словами Старрета, вони вирубані на скелях як вказівники. Вони були призначені для тих представників давньої раси, які підуть за скарбами, коли позбудуться іспанців.

Ґрейдон не знав — це ключ до скарбу-викупу Атауальпи чи до чогось іншого. Старрет запевнив, що ключ. Але чоловік не повірив його розповіді про те, як той став власником цього золотого аркуша. Проте в укладачів мапи була якась мета, якась причина, чому вони настільки вправно сховали її зображення. А наприкінці цього шляху чекало щось цікаве.

Знаки на скелях виявились саме там, де вказувала мапа. Радісні, передчуваючи багаті знахідки, задалегідь уявляючи, як вони їх витратять, мандрівники рухалися за знаками. Шлях незмінно провадив усе далі в глухий кут.

Нарешті погоничі стали нарікати. Вони заявили, що наближаються до проклятого району — Карабайських Кордильєрів, і що тут мешкають самі демони. Обіцянками винагороди, проханнями, погрозами змусили їх пройти ще трохи. Та одного ранку четверо шукачів скарбів прокинулися і виявили, що всі погоничі зникли, прихопивши зі собою половину осликів і більшу частину припасів.

Далі пішли без них. І тут знаки їх збили з пантелику. Або вони втратили слід, або мапа, що досі вела їх слухним шляхом, нарешті збрехала.

Місцевість, в якій опинилися подорожні, була безлюдною. Відтоді, як два тижні тому зупинялися в селищі племені куїча, їм не зустрілася жодна людина. У тому селищі Старрет напився вогняного індіанського самогону. Їжу добувати ставало дедалі важче. Було мало тварин і ще менше птахів.

Найгіршими були зміни, що відбулися зі супутниками Грейдона. Наскільки вони раділи першим успіхам, настільки ж зневірилися тепер. Старрет постійно напивався і галасливо сварився або похмуро про щось мізкував.

Данкре став мовчазним і дратівливим. Сомс, либонь, дійшов висновку, що Старрет, Грейдон і Данкре змовилися проти нього — або вони свідомо пропустили, або взагалі стерли знаки-вказівники. Тільки коли ці двоє приєднувалися до Старрета і заливалися індіанським самогоном, яким навантажили одного з осликів, їхній настрій покращувався. У такі моменти Грейдон бачив, що всі невдачі готові приписати йому, і що його життя може бути підвішеним на тонкій ниточці.

Того дня, коли почалася велика пригода Грейдона, він повертався до табору. Зі самого ранку полював. А Данкре та Сомс укупі вкотре вирушили на відчайдушні пошуки втрачених знаків.

Ніби у відповідь на свої передчуття, Грейдон почув жіночий зойк, що раптом урвався: матеріалізувалися невимовні страхи, що охопили його, коли кілька годин тому покинув Старрета самого в таборі. Грейдон відчував, що близька якась кульмінація невдач — і ось вам відповідь! Він побіг, піднявся схилом, порослим сіро-зеленими ріжковими деревами, щоб потрапити до їхнього намету.

Крізь густий підлісок вибрався на галявину.

Чому дівчина більше не лементує? До нього долинув сміх, хрипкий, глузливий.

Присівши, Старрет тримав панночку на коліні. Грубою рукою схопив її за шию, затиснув пальцями рота, не даючи волати. Права рука стискала руки юнки; її коліна були затиснуті у вигині його правої ноги.

Грейдон схопив зловмисника за волосся, другою рукою — за підборіддя. Різко смикнув голову назад.

— Відпусти її! — наказав він.

Майже паралізований, Старрет розслабився, звиваючись, схопився на ноги.

— Якого дідька ти втручаєшся?

Він потягся за пістолетом, та п'ястук Грейдона поцілів Старрету в щелепу. Пістолет упав на землю, Старрет теж.

Дівчина схопилася і відбігла.

Грейдон не дивився їй услід. Безперечно, вона чкурнула, щоб привести своїх одноплемінників, якесь плем'я з групи аймара, яких не змогли підкорити навіть інки. Й які помстяться за юнку так, що Грейдону навіть думати про це не хотілося.

Він схилився до Старрета. Через удар і хміль той вочевидь отямиться не скоро. Грейдон підібрав його пістолет. Добре, якби Данкре та Сомс якнайхутчіше повернулися до табору. Утрюх вони могли б чинити опір... може, навіть врятувалися б... але для цього ті мають повернутися швидко... панночка небавом прийде зі своїми месниками... зараз, мабуть, розповідає їм про напад. Він обернувся.

Дівчина дивилася на нього.

Насолоджуючись її вродою, Грейдон забув про чоловіка, який лежав біля його ніг, забув про все.

Шкіра кольору блідої слонової кістки. Вона просвічує крізь одяг із тканини кольору бурштину, схожої на шовк. Очі овальні, трохи розкосі, єгипетського типу з великими північними зіницями. Ніс маленький і прямий; брови рівні, чорні, майже зрощені. Волосся чорне, схоже на хмару або згусток туману. На низькому широкому чолі — вузька золота стрічка, в яку встромлене вигнуте сріблясте перо караквенкве — птахи, чиє розкішне пір'я в минулому використовували лише на плюмажі для інкських принцес.

На руках — золоті браслети, майже до тонких плечей. На маленьких ногах — високі черевики з оленячої шкіри зі шнурівкою. Вона гнучка і струнка, як дівчина-верба, яка чекає, коли Кваннон¹ пройде крізь світ дерев, приносячи їм новий зелений вогонь життя.

Дівчина — не індіанка... і не донька стародавніх інків... і не іспанка... її расу він не знає.

На її щоках синці — сліди пальців Старрета. Її довгі тонкі руки торкнулися щік. Дівчина озвалася аймарською мовою.

— Він помер?

— Ні, — відповів Грейдон.

В глибині її очей спалахнуло гаряче полум'я; дослідник був готовий запрягнутися, що це полум'я радості.

— Це добре! Бо я не хотіла б, аби він помер, — її голос став задумливим, — принаймні... не так.

Старрет застогнав. Юнка знову торкнулася синців на щоках.

— Він дуже сильний, — прошепотіла вона.

Грейдону здалося, що в голосі панночки звучить замилювання, тож здивувався: може, її краса — лише маска примітивної істоти, яка схиляється перед брутальною силою.

¹ Кваннон — богиня милосердя в японській міфології, здатна перевтілюватися.

— Хто ти? — поцікавився він.

Дівчина довго дивилася на нього.

— Я — Суарра, — відповіла вона нарешті.

— Але звідки ти? Хто ти? — знову спитав він. Вона не стала відповідати.

— Він твій ворог?

— Ні, — сказав Грейдон. — Ми мандруємо разом.

— Тоді чому... — вона вказала на розкинуте тіло, — чому ти так йому зробив? Чому не дозволив йому вчинити зі мною, як він хотів?

Грейдон спалахнув. Запитання, з усім, що в ньому малося на увазі, зачепило його.

— Хто я такий, як гадаєш? — палко відповів він. — Чоловік не повинен дозволяти собі таке!

Панночка з цікавістю поглянула на нього. Її обличчя пом'якшало. Юнка ступила крок назустріч і знову торкнулася синців на щоках.

— А ти не задумуєшся, — поцікавилася вона, — чому я не кличу своїх людей, аби покарати його, як заслужив?

— Задумуюся, — Грейдон відверто знітився. — Насправді думаю. Чому ж ти їх не кличеш, якщо вони близько?

— І що б ти робив, якби вони прийшли?

— Не дозволив би їм взяти його... живим, — відповів він. — Не я.

— Можливо, тому, — повільно відповіла вона, — я й не кличу їх.

Зненацька дівчина посміхнулася. Він ступив до неї. Вона застережливо підняла руку.

— Я — Суарра, — сказала вона. — Й я — смерть!

Грейдон відчув сироти на спині. Йому знову впала в очі її чужа краса. Може, легенди про населені примарами Кордильєри — правда? Дослідник зроду не сумнівався, що за жахом, який відчували індіанці, за втечею погоничів ховається щось реальне. Може, вона один із духів, один із демонів Кордильєр? За мить ця фантастична думка здалася зовсім

не фантастичною. Але тут повернувся розум. Дівчина — демон? Він засміявся.

— Не смійся, — сказала вона. — Я кажу про смерть, яку не знаєте ви, ті, що живуть за високими межами нашої землі. Твоє тіло може жити, але це смерть і навіть більше, ніж смерть, бо воно змінюється... жахливим чином. А те, що живе в твоєму тілі, що балакає твоїми вустами, теж змінюється... ще гірше!.. Я не хотіла б, аби до тебе прийшла така смерть.

Як не дивно звучали її слова, Грейдон їх майже не чув; не тямив їхнього сенсу, поглинений її вродою.

— Не знаю, як ви минули провісників. Не розумію, як могли пройти, не помічені ними. Тепер ви далеко проникли в глибину Забороненої землі. Скажи: навіщо ви прийшли сюди?

— Ми прийшли здалеку, — відповів молодик, — давнім слідом скарбів зі золота та коштовностей, скарбів Атауальпи Інки. Нас вели знаки на скелях. Ми їх загубили. А потім заблукали й опинилися тут.

— Я нічого не знаю про Атауальпу чи Інку, — зізналася дівчина. — Ким би вони не були, сюди вони не могли дійти. А що стосується їхніх скарбів, то хоч би якими великими вони були, вони ніщо для нас, жителів Ю-Атланчі, де коштовне каміння — як галька в струмку. Ці скарби — як жменя піску в купі, — вона помовчала і в задумі продовжувала, ніби у відповідь на власні думки: — Не розумію, як їх пропустили провісники... Матір має дізнатися про це... треба швидше до Матінки...

— Матір? — не зрозумів Грейдон.

— Матінка-змія! — вона знову глипнула на нього і торкнулася браслета на правому зап'ясті.

Підійшовши ближче, Грейдон побачив на браслеті барельєф зі зображенням змії з жіночою головою, грудьми та руками. Змія, згорнувшись, лежала на чомусь схожому на велику чашу; чашу високо підіймали у своїх лапах четверо тварин. Грейдон був настільки поглинений розгляданням

ЗМІСТ

Розділ 1. Суарра	3
Розділ 2. Невидимі спостерігачі	13
Розділ 3. Біла лама	21
Розділ 4. Утікач	32
Розділ 5. Сурми ельфів	41
Розділ 6. Обличчя в безодні	54
Розділ 7. Кордон під охороною	64
Розділ 8. Люди-ящери	76
Розділ 9. У притулку Гуона	81
Розділ 10. Знедолені ю-атланці	91
Розділ 11. Плем'я безсмертних	97
Розділ 12. Давнє місто таємниці	104
Розділ 13. Печера жінки-жаби	112
Розділ 14. Тінь маски ящера	124
Розділ 15. «Позичте мені ваше тіло, Грейдоне!»	135
Розділ 16. Зала з картинами	149
Розділ 17. Руйнація притулку Гуона	158
Розділ 18. Арена для динозаврів	169
Розділ 19. Матір змій	177
Розділ 20. Мудрість Матері змій	191
Розділ 21. Печера втраченої мудрості	204
Розділ 22. Свято Творців снів	212
Розділ 23. Захоплення Суарри	228
Розділ 24. Наречена людини-ящера	241
Розділ 25. Комір Німіра	254
Розділ 26. Рагнарк у Ю-Атланчі	261
Розділ 27. Прощання Матінки-змії	277